

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Landskapsstyrelsens meddelande om sedlar och mynt för Åland

1993-94

1991-92

nr 11

Medd nr 1

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens meddelande

Landskapsstyrelsen framlägger i meddelandet ett förslag om att hos statsmakten anhålla om att en arbetsgrupp tillsätts "... med uppgift att inom ramen för en särskild åländsk myntenhet låta utreda och utarbeta nödiga förslag till lagstiftning i syfte att möjliggöra särskilda sedlar och mynt för Åland." Meddelandet åtföljs av en utredning i ärendet.

Utskottets förslag

Utskottet konstaterar med hänsyn till den tid som förflutit sedan meddelandet avgavs och till den förändrade situation som föreligger att meddelandet inte skall föranleda några åtgärder. Ett förverkligande av förslaget kräver enligt utskottets åsikt att landskapsstyrelsen på nytt prövar förutsättningarna för detsamma.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Beslutet om att inbegära lagtingets syn på ett förslag om att tillsätta en för riket och landskapet gemensam arbetsgrupp med uppgift att utreda frågan om särskilda sedlar och mynt för Åland fattades den 3 oktober 1991 av den landskapsstyrelse som leddes av dåvarande lantrådet Sune Eriksson. Meddelandet överlämnades till det landsting som valdes den 20 oktober 1991. Som följd av landstingsvalet tillsatte landstinget enligt landstingsordningens regler en ny landskapsstyrelse, ledd av nuvarande lantrådet Ragnar Erlandsson, vilken tillträdde sitt uppdrag från och med den 28 november 1991.

I det handlingsprogram som godkänts för den nya landskapsstyrelsen ingår ett omnämnande av att landskapsstyrelsen skall inleda förhandlingar med riksmyndigheterna "i syfte att få rätt till åländska parallellmynt och sedlar". Denna fråga har dock inte tillsvidare behandlats i landskapsstyrelsen som inte heller tagit ställning till texten i det meddelande som nu föreligger till behandling.

Meddelandet remitterades i november 1991 till lagutskottet som påbörjade behandlingen av ärendet men som beslöt att lämna det vilande i avvaktan på att den utredning skulle slutföras som justitiekansler hade inlett med anledning av landskapsstyrelsens beslut att medge Ålands penningautomatförening tillstånd till penninginsamling genom försäljning av s.k. dalermynt.

Utskottet konstaterar att många nya omständigheter tillkommit sedan

landskapsstyrelsens meddelande nr 1/1991-92 överlämnades till landstinget:

- * Justitiekansler har lämnat sitt utslag i den s.k. dalerfrågan och i detta bl.a. anfört synpunkter på tolkningen av myntlagstiftningen.
- * Som följd av justitiekanslers ingripande avbröt Ålands penningautomatförening sitt projekt med utgivning av den s.k. dalern. Föreningen har senare efter samråd med bl.a. finansministeriet och Finlands Bank planerat utgivningen av ett nytt särskilt spelmynt för föreningens bruk.
- * Statsmakten beslöt hösten 1991 prägla ett särskilt jubileumsmynt med anledning av 70-årsminnet av nationernas förbunds beslut om Ålands särställning. En del av intäkterna från detta mynt tillföll Ålands penningautomatförening.
- * Den nya landskapsstyrelse som tillträdde den 28 november 1991 har inte tagit ställning till det nu föreliggande meddelandet. Meddelandeinstitutet är en form för umgänge mellan lagtinget och landskapsstyrelsen, där lagtinget har möjlighet att skriftligen eller muntligen anföra sina synpunkter i ärendet. I nu föreliggande situation har den sittande landskapsstyrelsen inte haft möjlighet att påverka det dokument över vilket lagtinget förväntas yttra sig.
- * Sedan meddelandet överlämnades har diskussionerna om Finlands och därmed Ålands medverkan i det europeiska samarbetet inletts. En av beståndsdelarna i EU, vari Finland ansökt om medlemskap, är ett utvecklat valutasamarbete.

Mot bakgrunden av det anförda anser utskottet att meddelandet nr 1/1991-92 inte längre kan anses aktuellt. Om landskapsstyrelsen önskar föra upp frågan om sedlar och mynt för Åland på dagordningen bör den först ytterligare bereda frågan och eventuellt återkomma till lagtinget med ett nytt meddelande.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 22 november 1991 inbegärt lagutskottets yttrande över meddelandet.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Ragnar Erlandsson, t.f. kanslichefen Peter Lindbäck och planeringschefen Bjarne Lindström.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Sune Eriksson, viceordföranden Sundback, ledamoten Gunnar Jansson samt ersättarna Häggblom och Salmén.

Ersättaren Häggblom har till betänkandet fogat en reservation.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget meddelar landskapsstyrelsen till kännedom vad utskottet anført i betänkandets motivering.

Mariehamn den 11 januari 1994

Ordförande

Sune Eriksson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson

RESERVATION

Undertecknad förenar mig med landskapsstyrelsens meddelande angående sedlar och mynt för Åland. I meddelandet anføres förslag om att hos statsmakten anhålla om att en arbetsgrupp tillsätts med uppgift att inom ramen för en särskild åländsk myntenhet låta utreda och utarbeta nödiga förslag till lagstiftning i syfte att möjliggöra sedlar och mynt för Åland.

Det utskottet anför som motivering för att meddelandet inte skall föranleda några åtgärder saknas det saklig grund för. De grunder utskottet anför har inget med själva sakfrågan i ärendet att göra och är ett undanglidande från att fatta ett konkret beslut.

Nuvarande landskapsstyrelse har ej heller återtagit aktuellt meddelande varför motiveringen till den delen saknar all substans.

Utskottets majoritets ställningstagande är intetsägande och påvisar en grundläggande beslutsångest i den aktuella frågan. Frågeställningen är i sig enkel. Antingen är man för utgivande av särskilda sedlar och mynt för Åland eller så är man emot. Utskottet har undandragit sig att fatta beslut till denna del eftersom man återför ärendet till landskapsstyrelsen.

Viktigt i sammanhanget är att beakta de merinkomster som ett utgivande av sedlar och mynt skulle ge och som för Färöarna enligt meddelandet ger en årlig inkomst om ca 15 miljoner danska kronor. Med tanke på landskapets ekonomi är en dylik inkomst inte att förakta.

Mot bakgrund av det anförda anser undertecknad att meddelande nr 1/1991-92 är aktuellt och att landskapsstyrelsen snarast möjligt vidtar åtgärder i enlighet med vad som anføres i meddelandet.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag

att Lagtinget meddelar landskapsstyrelsen till kännedom att lagtinget omfattar det som anføres i meddelande nr 1/1991-92.

Mariehamn den 11 januari 1994

Bert Häggblom